

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2026

Sivistyksen palvelualue

Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta

Sivistyksen palvelualue

Tuloslaskelma

Sivistyksen palvelualue	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	8 545 976	6 968 599	7 793 369	7 871 304	7 950 021
Myyntituotot	1 777 520	1 349 888	1 756 322	1 773 885	1 791 623
Maksutuotot	4 067 945	3 305 680	3 728 325	3 765 608	3 803 267
Tuet ja avustukset	2 490 008	2 073 908	2 073 908	2 094 649	2 115 596
Muut toimintatuotot	210 503	239 123	234 814	237 162	239 535
Toimintakulut	-75 144 848	-77 145 587	-84 591 917	-85 437 837	-86 292 206
Henkilöstökulut	-59 755 465	-61 045 622	-66 504 798	-67 153 920	-67 825 453
Palkat ja palkkiot	-48 902 601	-49 769 426	-54 162 099	-54 690 545	-55 237 449
Henkilösivukulut	-10 852 865	-11 276 196	-12 342 699	-12 463 375	-12 588 004
Palvelujen ostot	-10 549 855	-10 796 979	-12 804 494	-12 948 469	-13 077 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 436 436	-2 844 394	-2 849 033	-2 877 518	-2 906 293
Avustukset	-2 065 363	-2 198 664	-2 178 664	-2 200 452	-2 222 457
Muut toimintakulut	-337 729	-259 928	-254 928	-257 478	-260 053
Toimintakate	-66 598 872	-70 176 988	-76 798 548	-77 566 533	-78 342 185
Sisäiset tuotot yhteensä	257 396	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-34 538 999	-33 361 274	-32 217 133	-32 539 307	-32 864 701
joista:					
ICT-palvelut	-1 806 580	-3 036 972	0	0	0
Puhtauspalvelut	-2 606 523	-2 636 312	-2 828 155	-2 856 436	-2 884 999
Rakennusten vuokrat	-11 011 286	-22 016 267	-23 007 763	-23 237 842	-23 470 221
Taloudellinen tuloksellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	40 722	41 152	41 463	41 761	42 041
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-66 598 872	-1 705	-1 852	-1 857	-1 863

Sivistyksen palvelualueen tehtävänä on järjestää hyvinvointia, aktiivista yhteisön jäsenyyttä, jatkuvaa oppimista ja mielekästä elämää tukevia palveluita kaikille kirkkonummelaisille. Tehtävä pohjautuu perustuslain 16 §:ssä julkiselle vallalle osoitettuun tehtävään turvata jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Opetuksen ja koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-ajan palveluita ohjaa valtakunnallisesti Opetus- ja kulttuuriministeriö lainsäädännön, muiden normiasiakirjojen ja rahoituksen kautta.

Vuoden 2023 alussa toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen myötä kunnan perinteinen sivistyspalvelutehtävä sai rinnalleen entistä selkeämmän osoitetut tehtävät kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kaikkien väestöryhmien osalta. Vaikka hyvinvoinnin edistäminen on ollut olennainen osa kaikkea sivistyksen palvelutoimintaa, sen alueellinen taso ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa erilaisine yhdyspintarakenteineen ovat sivistyspalveluiden tehtäväkentässä uusia. Lisäksi uudistuksen myötä kuntaan jäi tehtäviä, jotka olivat aiemmin Kirkkonummen organisaatiossa kuuluneet opiskeluhoillon henkilöstön tai perusturvan palvelualueen vastuulle. Näistä osa on otettu osaksi sivistyksen palvelualueen henkilöstön tehtäviä. Ohjaamo-toiminta siirtyi tehtävineen, henkilöstöineen ja budjetineen osaksi nuorisopalveluja 1.1.2023 alkaen.

Kirkkonummen kunnan väestömuutos – kouluikäisten lasten väheneminen, työikäisten ja ikäihmisten osuuden sekä kieli- ja kulttuuriryhmien osuuden kasvaminen – haastavat sivistyksen palvelualueen pitkäjänteiseen kehittämiseen: miten vastaamme muutokseen, vahvistamme kunnan sosiaalista kestävyyttä ja johdamme samalla taloutta kestävästi. Kustannusten kasvun hillitseminen onkin yksi lähivuosien keskeisistä sivistyksen palvelualueen haasteista. Tähän haasteeseen tartuttiin uusin toimenpitein jo vuoden 2023 aikana, ja toimia on syytä jatkaa edelleen systemaattisella tavalla.

Kolmena tärkeimpänä sivistyksen toimintaan ja talouteen liittyvänä muutostekijänä vuodelle 2024 näyttäytyvät edelleen Ukrainan sota ja maailmantalouden kehitys erilaisine vaikutuksineen, hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset peruskunnan tehtäviin palvelualueen toimintaa koskevat lainsäädännölliset ja muut valtionohjauksen muutokset. Lainsäädännön muutoksista vaikutuksiltaan merkittävimmiksi niin talouden kuin toiminnan johtamisen näkökulmista noussevat aiemmin voimaan astuneet varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ja perhevapaita koskevat lakimuutokset sekä perusopetuslakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin tehdyt muutokset koululäsnäolon vahvistamisen, suunnitelmallisen koulupoissaolojen seurannan ja puuttumisen osalta. Lisäksi yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain 1.6.2023 voimaan astuneet muutokset ovat asettaneet uusia vaatimuksia häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi kaikilta kasvatus- ja opetusalan toimijoilta – niin varhaiskasvatuksen,

perusopetuksen, lukiokoulutuksen, vapaan sivistystyöhön kuin taiteen perusopetuksenkin parista. Jos ongelmiin ei puututa riittävän tehokkaasti, voi koulutuksen järjestäjä joutua maksamaan hyvitystä syrjinnästä. Jatkossa nämä samat velvoitteet koskevat myös varhaiskasvatuksen järjestäjää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevan lain (ns. järjestämislaki 2021/612, 6 §) mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Sivistyksen palvelualue on ottanut vuoden 2024 sitovien toiminnallisten tavoitteiden kattoteemaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaikissa palveluissaan. Tämän toteuttamisessa palveluryhmillä on omat, toimintaympäristön tilanteesta nousevat fokuksensa. Varhaiskasvatuksen fokus on liikunnallisen elämäntavan tukemisessa niin lapsen, koko perheen kuin henkilöstönkin osalta. Opetus fokusoi hyvinvointiin, erityisesti psykologiseen turvallisuuteen. Vapaa-aikapalveluiden teema on aktiivinen kuntalainen, ns. ikiliikkuja. Aktiivinen osallisuus yhteisöön ja sen toimintaan tukee kaikkien ikäryhmien kokonaisterveyttä. Myös henkilöstön osallisuus on osa aktiivista yhteisön jäsenyyttä.

Järjestämislaki (2021/612, 6 §) velvoittaa kunnan edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä: kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Tämän lain määräysten ja vuoden 2023 alussa toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen vaikutus sivistyksen palvelualueen johtamiseen on ollut ennakoitua suurempi. Uudistus vaikutti sivistyksen palvelualueeseen konkreettisesti oppilas- ja opiskeluhuollon tehtävien siirtymisenä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen (LUVN) vastuulle, mutta kunta koulutuksen järjestäjänä vastaa jatkossakin oppilas- ja opiskeluhuollon kuntatason suunnittelusta ja johtamisesta sekä yhteisöllisestä opiskeluhollost, joka palvelumuotona on oppilaan tai opiskelijan hyvinvoinnin tukemisessa ensisijainen.

Opiskeluhoollon kuntatasoinen moniammatillinen ohjausryhmä perustettiin sivistyspalveluihin 1.1.2023. Se laati keväällä 2023 ensimmäisen Kirkkonummen kunnan yhteisen opiskeluhoollon suunnitelman. Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä on aloittanut toimintansa, ja siinä Kirkkonummen kunnalla on edustus. Tämä ryhmä laatii parhaillaan alueellista opiskeluhoollon suunnitelmaa, jossa tullaan jakamaan opiskeluhoollon resurssit LUVNin kymmenelle kunnalle. Opiskeluhoollon resurssien jako herättää sivistyksen palvelualueella huolta, koska erityisesti ruotsinkielisten palvelujen vähyyttä saattaa näkyä Kirkkonummen kunnan ruotsinkielisten koulujen opiskeluhoollon resurssien puutoksina vuonna 2024. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimivuus voi olla vaarantumassa myös suomenkielisissä kouluissa niillä opiskeluhoollon asiantuntijaresursseilla, joita Kirkkonummelle ennakoitaan vuodelle 2024 kuntaan osoitettavan. Kuntatasoinen ja alueellinen opiskeluhoollon suunnitelma ovat uusia lakisääteisiä dokumentteja. Niiden laatimis-, seuranta- ja arviointityö lisäävät sivistyspalvelujen johdon ja hallinnon työmäärää ilman vastaavaa lisäystä henkilöstöresurssiin.

Järjestämislaki (2021/ 6 §) edellyttää myös, että kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa.

Sivistyspalveluiden johtoryhmä on ottanut aktiivisen roolin kunnan vastuulle kuuluvan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön jäsentämisestä muuttuneessa tilanteessa. Lainsäädännön mukaiset kunnan vastuut, tarvittavat muutokset ja mahdolliset kannustintekijät ns. hyte-työn järjestämiseen tuli selvittää ja ottaa haltuun. Koska iso osa kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista järjestetään vapaa-aikapalveluissa, on ollut luontevaa, että vapaa-aikajohtaja toimii kuntatasoisen hyte-työryhmän puheenjohtajana. Hyte-työryhmän ja kuntatasoisten hyte-tehtävien määrittäminen, jäsentäminen ja tarkoituksenmukainen organisointi ovat keskeisiä vuoden 2024 kunnan johtoryhmän tasoisia tehtäviä. Hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen valmistelu kuuluvat kuitenkin selkeästi hyte-työryhmän vastuihin.

Lasten, nuorten ja perheiden sekä työikäisten ja ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintarakennetta ei vielä syksyllä 2023 ole ollut LUVNin taholta perustettuna. Nämä rakenteet tulevat kuitenkin jatkossa edellyttämään myös sivistyspalvelujen työaikaa ja vastaavaa henkilöresurssia. Uudistuksessa kuntaan jääneistä tehtävistä ennaltaehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö on kokonaisuus, josta aiemmin Kirkkonummella vastannut asiantuntija siirtyi hyvinvointialueen organisaatioon 1.1.2023. Nuorisopalvelut on ottanut tämän tehtäväalueen hoitaakseen, ja samalla on syntynyt tarve korvaavalle resurssille nuoriso-ohjaajien tehtäväkenttään.

Sivistyksen palvelualue uudisti omaa hallinto-organisaatiotaan vuoden 2023 alussa vastaamaan niihin kehittämistarpeisiin, joita nousi esille kunnanhallituksen talouden tasapainottamista ja hallinto-organisaation selkeyttämistä koskeneissa päätöksissä, sivistyksen johtoryhmän ja johtotiimien työskentelyssä sekä hallinnon henkilöstölle ja esihenkilöille suunnatun kyselyn tuloksissa. Hallinto-organisaation tarkoituksenmukaistamisen lisäksi keskeisiksi kehittämisteemoiksi tunnistettiin tiedolla johtamisen edellytysten parantaminen ja talouden johtamisen kehittäminen edelleen. Nämä kolme kehittämiskohdetta ovat vuonna 2024 edelleen ajankohtaiset.

Mahdollisimman tarkoituksenmukaisen ja kustannustehokkaan organisaation sekä toimivien rakenteiden ja sujuvien prosessien avulla palvelualue pyrkii vahvistamaan palvelujen laatua sekä kuntalaisten palvelutarjonnan tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta. Myös saavutettavuuden kehittäminen koskettaa koko sivistystointia: mitkä palvelut järjestetään kohtaamisina ja läsnäolona, mitä tarjoamme digitaalisesti ja mitä palveluita kuntalainen voi käyttää omatoimisesti. Luokse tulevien palvelujen tarve lisääntynee väestön ikääntymisen myötä. Vuoden 2023 aikana valmistunut palveluverkkoselvitys ohjannee saavutettavuuden ja toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen kehittämistä sekä vuonna 2024 että talouden suunnitteluvuosina 2025–2026.

Talouden muutokset

Ukrainan sodan aiheuttama inflaation kiihtyminen vaikuttaa korottavasti polttoaineiden ja muun energian hintaan sekä erilaisiin aine- ja materiaalikustannuksiin edelleen. Sivistyksen palvelualueen koulukuljetuksia koskeva hankintasopimus umpeutui lukuvuoden 2022–2023 lopussa. Uusi hankintamenettelyyn kuuluva kilpailutus järjestettiin vuonna 2023. Toistaiseksi, syylukukaudella 2023, voimassa ovat väliaikaiset kuljetussopimukset, jotka ovat hinnoiltaan noin 35 % aiempaa kalliimmat. Kun varsinaiset sopimukset saadaan solmituksi, saattaa kuljetusten kokonaiskustannus kohota tätäkin korkeammaksi. Myös erilaisten tietojärjestelmien, tarvikkeiden ja palvelujen ostojen hinnat ovat nousseet vastaavalla tavalla. Samasta syystä varhaiskasvatuksen yksityisen päiväkotitoiminnan palvelusetelijärjestelmän kehittämiseen kohdistuu edelleen muutospainetta, jotta yksityisten päiväkotien toiminta olisi taloudellisesti kestäväällä pohjalla.

Kunta-alan palkkaratkaisut keväällä 2023 vaikuttivat suuresti juuri sivistyksen palvelualueen ulkoihin toimintamenoihin. Koska palvelualueen menoista peräti 81 % muodostuu kunnan oman henkilöstön palkkakuluista, ovat sekä KVTES- että OVTES-sopimusten yleiskorotukset ja järjestelyvaraerät jo korottaneet ja tulevat edelleen korottamaan palkkoja siten, että vuoden 2024 osalta palkkamenojen ennakoidaan olevan jopa 9 % korkeammat kuin palkankorotuksia edeltävänä vuonna 2022. Huomioitavaa on kuitenkin, että lakiperustaiset henkilöstömitoitukset määrittelevät ja sitovat sivistyspalvelujen järjestämistä laajalta osin. Osaa palveluista puolestaan koskee järjestämisen tapaa tai määrää säätelevät valtakunnalliset normit, kuten valtioneuvoston asetus perusopetuksen tuntijaosta. Näistä määräyksistä kunta ei omalla ratkaisullaan voi luonnollisestikaan poiketa. Lisäksi on tärkeä muistaa, että palvelualueen henkilöstöstä 98 % työskentelee juuri kuntalaispalveluissa, ja valtaosa heistä toistaiseksi voimassa olevissa virka- tai työsuhteissa. Jos tarve henkilöstökulujen selvään vähentämiseen ilmenisi, tulisi henkilöstömäärän mahdollinen vähentäminen tehdä vähitellen ja harkitusti, hyödyntäen oma-aloitteisia irtisanoutumisia tai kohdentaa olemassa olevia tehtäviä muuttuneen palvelutarpeen mukaisesti.

Koska palkkamenot ovat sivistyksen palvelualueella niin olennainen osa menojen kokonaisuutta ja koska henkilöstön määrä ja palkat ovat pitkälti sidotut, on palvelujen järjestämisen kustannustehokkuuteen erityisen tärkeä kiinnittää huomiota. Tavoitteena on palkkamenojen kasvun pysyminen hallittuna. Uudenlaisia työn organisoimisen ja tekemisen sekä yhteistyön malleja on perusteltua selvittää, kokeilla ja kehittää edelleen. Taloudellisen tehokkuuden vaade voikin parhaimmillaan auttaa myös löytämään aiempaa tarkoituksenmukaisempia ja selkeämpiä prosesseja, työnjakoja ja toimintamalleja.

Yksi tärkeistä palvelualueen kehittämiskohteista vuodelle 2024 onkin hallinto-organisaation kehittäminen edelleen: päällekkäisen työn määrän minimointi, keskeisten prosessien ja niiden vastuunjaon selkeyttäminen ja henkilöstön pysyvyyden ja pystyvyyden vahvistaminen tehtävänkuvia eheyttämällä. Tarkoituksenmukaisen ja kustannustehokkaan organisoitumisen sekä toimivien rakenteiden ja sujuvien prosessien lisäksi kehittämistä ohjaavat palvelujen laadun sekä kuntalaisten tasa-arvoisten ja yhdenvertaisten palvelujen tarjonnan näkökulmat.

Toinen merkittävä palkkamenojen kasvun hillitsemisen osa-alue on sivistyksen budjetiltaan ja henkilöstömäärältään suurin palvelu, opetus. Suomenkielisen opetuksen taloutta uudistettiin jo vuoden 2023 alussa ottamalla käyttöön ns. oppilasperustainen koulukohtainen budjetointi. Tämä malli kehitettiin yhdessä rehtorien kanssa, ja sen avulla pyritään siihen, että koulun henkilöstöbudjetti vastaa entistä paremmin ja reagoi ketterämmin oppilasmäärän ja oppimisen tuen tarpeiden muutoksiin. Ruotsinkielinen opetus siirtyy samankaltaiseen resursointimalliin vuoden 2024 alussa, mutta mallissa otetaan luonnollisesti huomioon ruotsinkielisen opetuksen erityispiirteet ja -tarpeet.

Oppilasperustaisen budjettilaskennan malli tasaa osaltaan niitä kieliryhmien ja kouluyksiköiden välisiä eroja, joita syksyn 2022 oppilaskohtaisten kulujen selvityksessä löydettiin. Selvityksessä havaittiin, että oppilasmäärä kutakin virassa vakituisesti tai määräaikaisesti olevaa opettajaa kohden vaihtelivat suuresti paitsi kieliryhmittäin myös suomenkielisten koulujen välillä. Toinen oppilaskohtaisiin kuluihin vaikuttava seikka liittyy Kirkkonummen suomenkielisen ja ruotsinkielisen perusopetuksen tuntijakoihin.

Vuoden 2023 aikana tehdyn selvitystyön kuluessa kävi ilmi, että Kirkkonummen perusopetuksen tuntijako sisältää peräti kuusi ns. Kirkkonummi-tuntia, toisin sanoen valtioneuvoston tuntijakoasetuksen ylittävää opetustuntia. Näiden tuntien järjestämistä ei oteta huomioon valtionosuuslaskennassa. Vuoden 2023 lokakuussa lautakunnille viedään esitykset tuntijakojen uudistamiseksi niin, että lisätuntien määrää vähennetään. Esityksessä otetaan kuitenkin huomioon, että uuden hallitusohjelman toteutus voi tarkoittaa tuntien lisäämistä valtakunnalliseen minimiin. Lisätuntien leikkaus synnyttää luonnollisesti myös tarpeen opetussuunnitelmien tarkistamiseen. Lautakunnat tulevat päättämään myös siitä, mihin oppiaineisiin ja mille vuosiluokille mahdolliset lisätunnit kohdennetaan.

Tuntien vähentäminen vaikuttaa opetuksen henkilöstömenoihin leikkaamalla mahdollisia opettajien ylitunteja tai vähentämällä tarvittavien opettajavirkojen määrää. Tuntijaon supistuksen taloudelliset vaikutukset ovat yhteydessä siihen, miltä vuosiluokalta tunnit poistetaan ja mikä on näiden vuosiluokkien opetusryhmien määrä. Tämänhetkisen karkean arvion mukaan kahden tunnin leikkaus merkitsisi vuositasolla noin 265 000 euron säästöä opetuksen henkilöstökuluista, kolmen tunnin leikkaus 365 000 euron säästöä lähtötasoon verrattuna. Vuonna 2024 muutos ehtii vaikuttaa viiden kuukauden, toisin sanoen syyslukukauden ajan, mutta taloussuunnitteluvuosina se toteutuu luonnollisesti jo koko vuoden osalta.

Taloussuunnittelun laadintahetken tieto on, että tämän laajuinen tuntijaon muutos ei sellaisenaan aiheuta tarvetta vähentää opettajavirkojen määrää kunnassa. Yhdistettynä oppilasperustaiseen budjetointiin se kuitenkin vaikuttaa niin, että virkojen vapautuessa niiden uudelleen täyttäminen tulee harkita hyvin tarkoin ja kunnan kokonaistilanne huomioon ottaen. Kun oppilasmäärä laskee, on tärkeää, että rehtoreilla on henkilöstösuunnittelun tarvittava ennakkotieto, toimivat työvälineet ja riittävä osaaminen. Oppilasperustaiseen talous- ja henkilöstösuunnitteluun liittyy lisäksi oppilaaksioton periaatteiden uudistaminen suomenkielisen opetuksen osalta niin, että koulujen oppilasmäärää voidaan ennakoida ja suunnitella aiempaa tehokkaammin ja joustavammin, palveluverkkoselvityksen ja -suunnittelun antamalla tuella.

Edellisten lisäksi sivistyksen palvelualue tehostaa toimintaansa edelleen ja pyrkii aktiivisesti hillitsemään kustannusten nousua kiinnittämällä huomiota tiedolla johtamisen edellytyksiin ja kehittämällä palvelualueen talouden johtamista. Yhdenmukaistamalla järjestelmien, ohjelmistojen ja sähköisten ympäristöjen käyttöä vähennetään palveluyksiköille osoitettujen erillisten kyselyjen ja tietopyyntöjen määrää sekä hallinnon manuaalista työtä erilaisten valtakunnallisten velvoittavien tiedonkeruiden ja raportointien yhteydessä. Kun järjestelmien käyttö on johdettua ja tasalaatuista, käytettävissä olevan tiedon luotettavuus ja ajantasaisuus paranee. Tässä kehittämistehtävässä otettiin vuonna 2023 selkeitä edistysaskelia, mutta työtä on tarpeen jatkaa edelleen.

Hyvinvointialueuudistuksen taloudelliset vaikutukset sivistyksen palvelualueelle näkyvät edellä mainitun ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä johdon ja hallinnon uusien tehtävien ajallisten vaatimusten lisäksi mm. vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan menoina ja tuloina. Kirkkonummen kunta tuottaa nämä palvelut edelleen, jotta lapsille voitaisiin taata turvallinen koulupäivän jatkumo omassa koulussa. Ohjaajien palkat näkyvät opetuksen budjetin menoissa. Kunta laskuttaa tästä palvelusta LUVNia, mikä näkyy opetuksen maksutuotoissa 100 000 € suuruisena tulona vuoden 2024 taloussuunnitelmassa.

Hyvinvoinnin edistämistehtävän rahoituksessa valtio on ottanut käyttöön valtionosuuden kannustavan lisän, ns. hyte-kertoimen. Sivistyspalvelujen johto varmistaa omalta osaltaan Kirkkonummen kunnalle laskettavan hyte-kertoimen maksimoinnin. Kertoimen laskennassa käytetään tiettyjä kunnan prosesseihin liittyviä indikaattoreita. Näistä indikaattoreista suurin osa kuvaa sivistyksen palvelujen järjestämistä. Vuonna 2023 tieto kerättiin liikunnan, kulttuurin ja perusopetuksen palveluista sekä kunnan yleisjohtamisen aihealueesta. Vastaavasti tulosindikaattoreina käytetään mm. kouluterveyskyselyn ja tutkintorekisterin tietoja, ts. tietoja siitä, kuinka hyvin erityisesti opetus mutta myös varhaiskasvatus ja vapaa-aika ovat onnistuneet omassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävässään. Osana valtion rahoitusohjauksista nämä indikaattorit vahvistavat kuntien sivistyspalvelujen strategisen johtamisen suuntaa ja luonnollisesti myös kunnan taloutta.

Edellisten lisäksi uusi hallitusohjelma vuosille 2024–2027 tulee vaikuttamaan sivistyksen palvelualueen talouteen jo taloussuunnitelmavuonna 2024 tavoilla, jotka eivät ole vielä täysin täsmennyneet. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää tullaan uudistamaan 1.1.2026 alkaen. Jo vuodelle 2024 on ennakoitu valtion erityisavustuksien määrän vähentämistä sekä joidenkin valtionosuuksien leikkauksia. Esimerkiksi vapaan sivistystyön, Kirkkonummella kansalaisopisto-opetuksen järjestämisen, leikkausten odotetaan merkitsevän kunnan valtionosuustuloihin 100 000 euron vähennystä tulevan neljän vuoden aikana. Tämä leikkaus tarkoittaisi vuoden 2022 tasoon nähden peräti 82 koko vuoden kestävästä kurssin vähennystä opiston toimintaan.

Kirkkonummen kansalaisopisto on pystynyt toistaiseksi organisoimaan toimintansa niin, että sen ulkoiset toimintakulut ovat olleet pienemmät kuin kunnalle toiminnan perusteella laskettu valtionosuuskorvaus. Kurssilaisista peräti 35 % kuului yli 60-vuotiaiden ikäryhmään vuonna 2023. Peräti 45 % osallistujista oli taustallaan korkeintaan toisen asteen koulutus, ja 48 % osallistujista kuului ei-työssä oleviin kuntalaisiin: työttömiin, eläkeläisiin, opiskelijoihin tai esimerkiksi kotona lapsia hoitaviin vanhempiin. Näiden väestöryhmien osalta kansalaisopisto on merkittävä hyvinvointia ja terveyttä edistävä kunnan palvelumuoto.

Hallitusohjelman ja palkankorotusten ohella jo aiemmat lakimuutokset sekä joidenkin ammattialojen vaikea rekrytointitilanne aiheuttavat talousvaikutuksia sivistyspalveluiden kokonaisuuteen. Varhaiskasvatukseen tuloihin vaikuttaa edelleen aiempien kahden vuoden aikana voimaan astuneet muutokset varhaiskasvatukseen asiakasmaksuja ja perhevapaita koskeviin lakeihin. Yhä useampi perhe kuuluu nyt ns. nollamaksuluokkaan. Kunnan saamat asiakasmaksutuotot eivät siis välttämättä kasva, vaikka varhaiskasvatuspalveluja käyttävien lasten määrä olisi aiempaa korkeampi. Kirkkonummen yksityisen varhaiskasvatukseen palvelusetelijärjestelmää on vuoden 2024 alussa välttämättömästi kehitettävä palvelutuottajien kohonneiden henkilöstökulujen ja muun inflaatiokorotuksen vuoksi. Yksityinen palvelutuotanto on Kirkkonummen kunnalle tärkeä osa palveluverkkoa. Mikäli yksityisen päiväkodin toiminta lakkaisi, tulisi kunnan järjestää perheille uusi varhaiskasvatuspaikka viipymättä. Yksityisen verkon supistuminen aiheuttaa näin välittömän tarpeen lisätä kunnallista palvelutuotantoa.

Valtakunnan laajuinen pula varhaiskasvatuksen koulutetuista ammattilaisista näyttäytyy Etelä-Suomen kuntien kilpailuna kelpoisista viranhakijoista. Vuoden 2023 aikana usea Kuuma-alueen ja pääkaupunkiseudun kunta korotti varhaiskasvatuksen henkilöstön palkkoja vastauksenaan tähän kilpailuun. Vuoden 2024 talousarviossa myös Kirkkonummen varhaiskasvatus on varautunut palkankorjauksiin, jotka parantaisivat kunnan asemaa houkuttelevana työnantajana.

Kunnan oman talouden uudelleen organisointitoimina osa aiemmin sisäisinä erinä laskutetuista palveluista on siirretty vuoden 2024 alusta lukien palvelualueiden ulkoiseen toimintakatteeseen. Näiden siirtojen vuoksi ulkoisen toimintakatteen loppusumma on noin 750 000 euroa edellisvuotta korkeampi. Tästä korotuksesta ICT-kulut muodostavat 670 000 euron osuuden. Lisäksi yksittäisenä esimerkkinä voidaan mainita uimahallin veden kustannusten siirto sisäisistä kuluista ulkoisiin (70 000 €).

Valtio rahoittaa kuntia valtionosuuksien ja erityisavustusten avulla. Erityisavustusten johdettu ja tehokas hakeminen on osa kestävästä kuntatalouden johtamisesta. Palvelualueen johtoryhmä jatkaa systemaattista valtion erityisavustushakujen seurantaan. Johtoryhmän tavoitteena on varmistaa Kirkkonummen kunnan sivistyspalveluille olennaisten, saatavilla olevien erityisavustusten hakeminen joko palveluryhmittäin tai yhteisinä hankkeina. Hyväksyäkseen hakuprosessiin lähtemisen johtoryhmä edellyttää, että myönnettävä rahoitus ja sen edellyttämä kehittämistoiminta tukevat kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Erityisavustusten seurannan systematisoinnin lisäksi palvelualue jatkaa tietojärjestelmien käytön yhdenmukaistamista ja tiedon oikeellisuuden varmistamista. Tämä työ on välttämätöntä, jotta Valtiokonttorin ja Opetus- ja kulttuuriministeriön raportoinneissa Kirkkonummen tiedot siirtyvät oikeellisiin, että esimerkiksi valtionosuuslaskenta tai kuntavertailut perustuisivat todelliseen toteutuneeseen toimintaan. Kirjanpidon ja tiliöinnin, talouden seurannan ja raportoinnin osalta palvelualue jatkaa hyväksi havaittua sisäisen koulutuksen käytäntöä. Ajan tasalla olevat järjestelmät ja hyvä osaamisen taso sujuvoittavat prosesseja. Sujuvat prosessit, virheiden ja tarvittavien korjausten määrän minimointi ja automaattisten tiedonsiirtojen mahdollistaminen manuaalisen työn sijaan vapauttavat asiantuntijoiden ja johtajien työaikaa niihin tehtäviin, joita toimintaympäristön muutos palveluilta edellyttää.

Suomenkielinen kasvat- ja koulutuslautakunta

Tuloslaskelma

Suomenkielinen kasvat- ja koulutuslautakunta	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot	5 635 164	4 377 840	5 014 590	5 064 736	5 115 385
Myyntituotot	1 078 213	704 938	1 041 688	1 052 105	1 062 626
Maksutuotot	2 626 663	1 998 220	2 298 220	2 321 202	2 344 415
Tuet ja avustukset	1 905 414	1 619 574	1 619 574	1 635 770	1 652 128
Muut toimintatuotot	24 874	55 108	55 108	55 659	56 216
Toimintakulut	-52 552 431	-53 990 193	-60 327 229	-60 930 495	-61 539 803
Henkilöstökulut	-42 895 218	-43 797 176	-47 702 465	-48 175 535	-48 657 293
Palkat ja palkkiot	-34 952 311	-35 710 424	-38 841 659	-39 226 809	-39 619 076
Henkilösivukulut	-7 942 907	-8 086 752	-8 860 806	-8 948 726	-9 038 217
Palvelujen ostot	-6 638 022	-6 885 638	-9 337 385	-9 434 708	-9 529 054
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 314 015	-1 559 415	-1 559 415	-1 575 008	-1 590 760
Avustukset	-1 503 864	-1 610 800	-1 590 800	-1 606 708	-1 622 775
Muut toimintakulut	-201 312	-137 164	-137 164	-138 536	-139 921
Toimintakate	-46 917 267	-49 612 353	-55 312 639	-55 865 759	-56 424 418
Sisäiset tuotot yhteensä	72 870	0	0	0	0
Sisäiset menot yhteensä	-23 047 806	-22 859 940	-22 093 527	-22 314 466	-22 537 610
joista:					
ICT-palvelut	-1 299 393	-2 284 320	0	0	0
Puhtauspalvelut	-1 767 431	-1 825 803	-1 918 829	-1 938 018	-1 957 397
Rakennusten vuokrat	-6 442 540	-14 903 679	-15 647 273	-15 803 747	-15 961 784
Taloudellinen tulokellisuus					
Asukasmäärä 31.12.	40 722	41 152	41 463	41 761	42 041
euroa per asukas, ulkoiset 31.12.	-46 917 267	-1 206	-1 334	-1 338	-1 342

Erittely palveluryhmittäin

Suomenkielinen varhaiskasvat- ja koulutuslautakunta	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Suomenkielinen varhaiskasvat- ja koulutuslautakunta					
Ulkoiset toimintatuotot	2 822 195	1 966 083	2 166 083	2 187 744	2 209 622
Ulkoiset toimintamenot	-21 345 034	-23 006 270	-25 154 789	-25 406 329	-25 660 396
Toimintakate	-18 522 839	-21 040 187	-22 988 706	-23 218 585	-23 450 774
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	8 745	0	0	0	0
<i>sisäiset toimintamenot</i>	-6 412 147	-6 136 401	-6 311 852	-6 374 974	-6 438 724
Suomenkieliset opetuspalvelut					
Ulkoiset toimintatuotot	2 812 969	2 411 757	2 848 507	2 876 992	2 905 763
Ulkoiset toimintamenot	-31 207 397	-30 983 923	-35 172 440	-35 524 166	-35 879 407
Toimintakate	-28 394 428	-28 572 166	-32 323 933	-32 647 174	-32 973 644
<i>sisäiset toimintatuotot</i>	64 125	0	0	0	0
<i>sisäiset toimintamenot</i>	-16 635 658	-16 723 539	-15 781 675	-15 939 492	-16 098 886

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti. Jotta yksityisen palvelun osuus kunnan varhaiskasvatuksesta olisi tavoitteen mukaisesti 25 - 27%, tulee yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä parantaa. Palvelusetelin ehtoja parannetaan korottamalla kerrointa 21-34 h viikoittaista varhaiskasvatusaikaa käyttävien kohdalla 0,8:sta kertoimeen 1. Alle 3-vuotiaan lapsen palvelusetelin kerrointa korotetaan 1,55:sta 1,6:een. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia 1.1.2024 alkaen. Uusiin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehityksessä.

- Varhaiskasvatuslain 1.8.2021 voimaan tullut henkilöstön mitoitusta koskeva lakimuutos vaikuttaa edelleen henkilöstökustannuksiin niitä nostaen.
- Varhaiskasvatuslain henkilöstörakenteen muutokseen perustuen vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.
- Varhaiskasvatuksen työvoimapulasta kärsivien ammattiryhmien palkkausta parannetaan 1.1.2024 alkaen. Toimenpiteeseen on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.
- Otetaan käyttöön varhaiskasvatuksen uusi toiminnanohjausjärjestelmä osin päällekkäin vuonna 2024 käytöstä poistuvan järjestelmän kanssa.
- Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi.
- Kirkkonummelle perustettu asuntopohjainen vastaanottokeskus ja Ukrainan sodan vuoksi yksityismajoituksessa olevien pakolaisten määrän kasvu Kirkkonummella lisää perusopetukseen valmistavan opetuksen paikkojen tarvetta, suomi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tarvetta sekä suomen kielen tuen tarvetta eri oppiaineissa. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen tulee varautua. Myös tulkkauksen ja kääntämisen tarve kasvaa.
- Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen ja koronavirusepidemian jälkiseurausten vaikutukset oppilaiden oppimiseen ja hyvinvointiin lisäävät edelleen sekä pedagogisten että oppilashuollollisten tukitoimien tarvetta.
- Koulujen ja lukion väistöilaratkaisut ja varustaminen sekä rakennushankkeiden suunnittelu sekä kasvaneet purku-, hankintajä - ja muutokustannukset vaikuttavat opetuspalveluiden kustannuksiin.
- Opetuspalveluiden muuttaminen kunnan opetuspalvelusta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle vaikuttaa

Henkilöstösuunnitelma

Henkilötyövuodet, sis. vuosilomat	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varhaiskasvatuspalvelut	357,87	384,11	384,11	384,11	384,11
Arvio uusien perustettavien virkojen ja toimien määrästä		0	0	0	0
Arvio lakkautettavien virkojen ja toimien määrästä		0	0	0	0
Hyvinvointialueelle siirtyneet		1	0	0	0
Opetuspalvelut	507,07	467,07	470,07	470,07	470,07
Arvio uusien perustettavien virkojen ja toimien määrästä		3	3	0	0
Arvio lakkautettavien virkojen ja toimien määrästä		0	0	0	0
Hyvinvointialueelle siirtyneet		13	0	0	0
Yhteensä	864,94	851,18	854,18	854,18	854,18

Investoinnit

Proj. no.	Investointikohde	Tyyppi	TA 2024	TS 2025	TS 2026
9809	Varhaiskasvatuksen kota	Irtain omaisuus	27 000	0	0

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan kehittämisalue	Riski, syy, seuraus, suuruus	Tavoitetaso	Sovittu toimenpide / menettely vuodelle 2024
Panostaminen lasten ja nuorten hyvinvointiin.	Hyvinvointiin panostamisesta puuttuu kokonaisote ja -vastuu. Hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspinnat eivät toimi ja kustannusten kohdentaminen ei toimi vastuiden mukaisesti.	Yhteistyön varmistaminen hyvinvointialueen kanssa panostamalla muutoksen johtamiseen ja toimivien rakenteiden sekä prosessien varmistamiseen.	Toimivien yhteistyörakenteiden ja -prosessien luominen.
Opetus- ja kasvatushenkilöstön rekrytointi.	Henkilöstön suuri vaihtuvuus ja pula koulutetusta henkilöstöstä.	Henkilöstön vaihtuvuus vähenee ja avoimiin tehtäviin saadaan kelpoisia, sitoutuneita hakijoita.	Henkilöstön pitovoiman vahvistaminen työhyvinvointia lisäämällä ja aktiivinen rekrytointi sekä koulutuksiin osallistumisen tukeminen.

Suomenkielinen varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen eri toimintamuotoja ovat päiväkotij- ja perhepäivähoito, esiopetus sekä avoin varhaiskasvatus, johon asukaspuistotoiminta kuuluu.

Toiminnan painopistealueet

- Syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin edistäminen
- Kestävään elämäntapaan kasvaminen
- Tulevaisuustaitojen vahvistaminen
- Asiakkaiden yhdenvertainen osallisuus
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja hyvinvointi

Talousarvion määrärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti. Jotta yksityisen palvelun osuus kunnan varhaiskasvatuksesta olisi tavoitteen mukaisesti 25 - 27%, tulee yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä parantaa. Palvelusetelin ehtoja parannetaan korottamalla kerrointa 21-34 h viikoittaista varhaiskasvatusaikaa käyttävien kohdalla 0,8 :sta kertoimeen 1. Alle 3-vuotiaan lapsen palvelusetelin kerrointa korotetaan 1,55:sta 1,6:een. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia 1.1.2024 alkaen. Uusiin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.
- Varhaiskasvatuksen työvoimapulasta kärsivien ammattiryhmien palkkausta parannetaan 1.1.2024 alkaen. Toimenpiteeseen on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.
- Otetaan käyttöön varhaiskasvatuksen uusi toiminnanohjausjärjestelmä osin päällekkäin vuonna 2024 käytöstä poistuvan järjestelmän kanssa.
- Varhaiskasvatuslain 1.8.2021 voimaan tullut henkilöstön mitoitusta koskeva lakimuutos vaikuttaa edelleen henkilöstökustannuksiin niitä nostaen.
- Varhaiskasvatuslain henkilöstörakenteen muutokseen perustuen vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.
- Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi.
- Koulukuljetuksen määrärahat on siirretty perusopetuksen ja esiopetuksen kokonaisuuksiin johtuen kuntien taloustietojen raportoinnista valtionkonttorille sekä raportoinnin automatisoitumisesta. Kustannusvaikutus suomenkieliseen varhaiskasvatukseen on 3 640 €.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

1.9.2018 voimaantullut varhaiskasvatuslaki vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua nostamalla henkilöstön koulutustasoa. Vuoteen 2030 mennessä päiväkodeissa tulee työskennellä 2/3 varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja nykyisen 1/3 sijaan, joista vähintään puolet varhaiskasvatuksen opettajan nimikkeellä. Vapautuvia lastenhoitajan tehtäviä muutetaan varhaiskasvatuksen opettajiksi/sosionomeiksi.

Varhaiskasvatuksen tarjonta sopeutetaan kysyntään suunnitelmakaudella kaikilla alueilla vähentämällä henkilöstöä niissä toimipaikoissa, joissa täyttöaste on pienempi kuin varhaiskasvatuspaikkatarjonta.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko perustuu tehokkaaseen tilankäyttöön ja korkeaan täyttöasteeseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta koko palvelutuotannosta ohjataan suunnitellusti ja hallitusti kunnan huoltovarmuus sekä asiakkaan valintamahdollisuudet huomioon ottaen. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutarjonnasta on 25 - 27 %. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelusetelillä. Yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä vahvistetaan palvelusetelin ehtoja parantamalla. Viikoittaista 21-34 h varhaiskasvatusaikaa käyttävien kerrointa korotetaan 0,8 :sta kertoimeen 1. Alle 3-vuotiaan lapsen palvelusetelin kerrointa korotetaan 1,55:sta 1,6:een. Muutokset nostavat palvelusetelin kustannuksia koko 1.1.2024 alkaen koko vuoden osalta. Uusiin kustannuksiin on varauduttu kunnanhallituksen päättämässä talousarvion kehyksessä.

Osallistutaan kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun 1.8.2021-31.7.2024. Suomenkieliset kokeilupäiväkodit ovat Vuorenmäki, Nissniku, Masala ja Kartanonranta.

Varhaiskasvatuksen ja huoltajien välisellä yhteistyöllä vahvistetaan lapsen oikeutta terveyteen ja hyvinvointiin. Edistetään edelleen lasten liikkumista kehittämällä varhaiskasvatuksessa arjen liikunnallista toimintakulttuuria sekä tarjoamalla perheille maksutonta

Liiku mun kanssa- perheliikuntaneuvontaa. Toimenpiteitä kohdistetaan erityisesti henkilöstön osaamisen lisäämiseen sekä vähän liikkuviin ja liikkumiseensa tukea tarvitseviin lapsiin ja heidän perheisiinsä.

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa kehitetään edelleen valtionavustuksella tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin toteutumisen tukemiseksi palkkaamalla resurssilastenhoitajia lapsiryhmiin.

Jatketaan edelleen ympäristökasvattaja- ja liikunnan ammattitutkintoon johtavien koulutusten järjestämistä oppisopimuksin.

Jatketaan edelleen Vihreän lipun- toimintaa.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Vastuu
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.		Varhaiskasvatuksen kelpoisesta kasvatushenkilöstöstä on pula. Huolehditaan hyvästä työnantajakuvasta ja henkilöstön työhyvinvoinnista sekä kouluttamisesta.	Lakisääteisen kasvatushenkilöstön (myös sijaiset yli 5 kk) kelpoisuusaste 100 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.	Varhaiskasvatusjohtaja
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Tarjoamme kaksikielisiä palveluja kaikille, vauvoista ikäihmisiin. Kehitämme lähipalveluita hyvinvoinnin tueksi.		Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämisen lähtökohtana toimiva palveluverkko, monipuoliset, asiakaslähtöiset ja laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut.	Asiakastyytyväisyys vähintään hyvällä tasolla (4)	Varhaiskasvatusjohtaja
		Lähtökohtaisesti lapsiryhmät muodostetaan mahdollisimman tehokkaasti. Täyttöastetta heikentävät mahdolliset tilarajoitteet sekä väljempi lasten ja henkilöstön välinen suhdeluku tukea tarvitsevien lasten ryhmissä.	Kunnallisten päiväkotipaikkojen täyttöaste on vähintään 98 %.	Varhaiskasvatusjohtaja
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyyttä		Yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta koko palvelutuotannosta halutaan ohjata suunnitellusti kunnan huoltovarmuus ja asiakkaiden valintamahdollisuudet huomioon ottaen.	Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta 25–27 %	Varhaiskasvatusjohtaja

toimivan kotoutumisen kautta.				
-------------------------------	--	--	--	--

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Varhaiskasvatus					
0–6-vuotiaiden lkm. 31.12	2 490	2 502	2 531	2 559	2 628
Varhaiskasvatuksessa olevat lapset, % ikäluokasta 0–6 v.	73	73	73	73	73
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	490	456	465	467	479
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	1 327	1 370	1 382	1 401	1439
Kunnallisen varhaiskasvatuksen nettokust. euroa/lapsi	10 628	11 234	12 320	12 275	12 070
Lapsia kotihoidontuen piirissä 31.12. (fi+sv)	354	359	361	364	372
Varhaiskasvatuksen nettokust. € / ikäluokasta 0-6 v / lapsi (fi+sv)	8 870	9 628	10 464	10 472	10 341
0-6-vuotiaiden määrä (fi+sv)	2 927	2 898	2 910	2 937	3 004
Esiopetus					
Oppilasmäärä	394	367	380	330	345

Suomenkieliset opetuspalvelut

Suomenkieliset opetuspalvelut muodostuvat suomenkielistä perusopetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta, lukiokoulutusta, perusopetusta täydentävää oman äidinkielen opetusta, koululaisten iltapäivätoimintaa sekä kerhotoimintaa koskevista toiminnoista.

Toiminnan painopistealueet

- Hyvinvoiva koulu: yhteisöllisen ja psykologisesti turvallisen toimintakulttuurin ja tunne- ja vuorovaikutustaitojen kasvatuksen kehittäminen sekä oppilaiden liikkumiseen panostaminen
- Kestävään elämäntapaan kasvaminen

Talousarviomäärärahoihin vaikuttavat toiminnalliset muutokset

- 1.8.2023 voimaan tulleet lainsäädännön muutokset velvoittavat opetuksen järjestäjää poissaolojen seurannan ja niihin puuttumisen lisäksi myös ennaltaehkäisemään perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja suunnitelmallisesti. Suomenkielisessä opetuksessa on vakinaistettu kolmen kouluvalmentajan tehtävät yhtenäiskouluihin. Poissaolojen määrä on kasvanut myös alakoulujen puolella ja siten niihinkin tarvitaan jatkossa enemmän ennaltaehkäisevää työtä, jotta voisimme puuttua tehokkaasti poissaoloihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Perusopetuksessa olevien vieraskielisten oppilaiden määrä on noussut 14,6 %:iin vuonna 2023. Kieli- ja kulttuuriryhmien opettajien tuen tarve jatkuu ja lisäksi suomi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tarve tulee kasvamaan.
- 1.8.2024 voimaan astuva lainsäädännön muutos B1-kielen (toinen kotimainen kieli) vuosiviikkotuntimäärän lisäämisestä yhdellä vuosiviikkotunnilla tulee vaikuttamaan opetuksen kustannuksiin.
- Valtion erityisavustusten väheneminen ja korona-avustusten mahdollinen poistuminen tulee vaikuttamaan opetuspalveluiden tuloihin.
- Koulujen ja lukion väistötilaratkaisut ja varustaminen sekä kasvaneet hankinta- ja muuttokustannukset vaikuttavat opetuspalveluiden kustannuksiin.
- Koulukuljetuksen määrärahat on siirretty perusopetuksen ja esiopetuksen kokonaisuuksiin johtuen kuntien taloustietojen raportoinnista valtionkonttorille sekä raportoinnin automatisoitumisesta. Kustannusvaikutus suomenkieliseen perusopetukseen on 1 437 606 €.

Toimintaympäristön ulkoisten ja sisäisten muutosten vaikutukset toimintaan

Vuoden 2023 aikana perusopetukseen valmistavassa opetuksessa aloittaneet lapset ja nuoret (noin 100 oppilasta) ovat siirtyneet perusopetukseen, ja tämän vuoksi opetuspalveluiden resursseja on allukoitu suomen kielen tukemiseen eri oppiaineissa. Kouluihin on palkattu luokan- ja aineenopettajien tueksi kieli- ja kulttuuriryhmien opettajia tukemaan vieraskielisiä oppilaita ja tarve vastaavalla tuella jatkuu vuonna 2024. Lisäksi suomi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tarve tulee kasvamaan.

Vaikka vieraskielisten oppilaiden määrä suomenkielisessä perusopetuksessa on lisääntynyt, meidän pitää myös varautua kokonaisoppilasmäärän laskuun. Vuoden 2024 aikana aloitetaan valmistelutyöt kunnan palveluverkkosuunnitelmassa mainittujen tarvittavien muutosten toteuttamiseksi.

Monet lapset ja nuoret kamppailevat edelleen erilaisten haasteiden kanssa ja se voi ilmetä kouluissa ahdistuneisuutena, poissaoloina, sosiaalisten suhteiden vaikeuksina, levottomuutena, aggressiivisuutena, päihteiden käyttämisenä etc. Lasten ja nuorten hyvinvointia tulee vahvistaa kehittämällä yhteisöllistä ja psykologisesti turvallista toimintakulttuuria, harjoittamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja, lisäämällä osallisuutta sekä vahvistamalla kouluun kiinnostusta.

Myös opettajien rekrytointiin liittyvät haasteet ja kelpoisten hakijoiden vähäisyys vaikuttavat opetuspalveluiden toimintaan. Psykologisesti turvallisen toimintakulttuurin kehittämisen avulla pyrimme mm. parantamaan henkilökunnan hyvinvointia, vahvistamaan sitoutumista sekä luomaan hyvät puitteet uusien työntekijöiden rekrytoinnille.

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla on suuri merkitys hyvinvoinnin lisäämisessä. Opetuspalveluissa jatketaan tiivistä vuoropuhelua hyvinvointialueen kanssa toimivan yhteistyön rakentamiseksi, jotta opiskeluhoollopalveluiden lakisäätöiset mitoitukset voidaan turvata ja yhteisöllisen opiskeluhoollon ensisijaisuus säilyy. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma on astunut voimaan.

1.8.2023. Yhteisen opiskeluhoitosuunnitelman käyttöönotto kaikissa kunnan peruskouluissa ja lukioissa tähtää yhdenvertaisen palvelun tarjoamiseen kaikille kunnan oppilaille ja opiskelijoille. Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti koulutuksen järjestäjän moniammatillisessa opiskeluhoito ohjausryhmässä, johon kuuluvat myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoito lähiesihenkilöt.

Lukioiden ja opistojen yhteiskampuksen suunnittelu on edennyt vuoden 2023 aikana. GWP-kampuksen rakennustyöt on käynnistetty. Molempien kampusten osalta jatkuu yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen ulkopuolisten konsulttien johdolla. GPW-kampuksen konsulttijohtoisen yhteisen toimintakulttuurin implementoinnin tulee jatkaa kampuksen valmistumiseen asti sekä myös jatkoseurantana kampukseen siirtymisen jälkeen. Gesterbyn ja Papinmäen koulut sekä Porkkalan lukio toimivat osittain väistötiloissa. Nissnikun koulu siirtyy osittain väistötiloihin vuoden 2024 alusta. Koulun väistötilaratkaisut, rakennushankkeiden suunnittelutyöt ja yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen vaikuttavat olennaisesti kyseisten koulujen toimintaan.

Kestävään elämäntapaan kasvamisen vahvistaminen jatkuu vuonna 2024. Olemme palkanneet Opetushallituksen myöntämällä erityisavustuksella hankesuunnittelijan, joka johtaa koulujen HINKU-opettajien verkostoa. Erityisavustuksen avulla mahdollistamme opettajien osallistumisen ympäristökasvattajakoulutukseen vuoden 2024 aikana.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen painopiste	Strateginen tekijä	Nykytilanne	Tavoite	Vastuu
2. Investoimme tulevaisuuteen: Toimimme aktiivisesti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Olemme sitoutuneet Hinku-tavoitteisiin ja varmistamme niiden edistymisen kaikessa kunnan toiminnassa seurannan ja koordinaation kautta.		Kaikkien koulujen lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan kestävän kehityksen mukainen toiminta.	Jokaisessa opetuspalvelujen yksikössä toteutetaan vähintään yksi kestävän elämäntavan teko. Toteuma 100 %.	Opetusjohtaja
3. Panostamme asukkaisiin: Edistämme kestävä elämäntapaa, hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta yhteistyössä kuntalaisten, yritysten, yhteisöjen ja hyvinvointialueen kanssa. Kannustamme kuntalaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviin valintoihin.		<p>Kaikissa peruskouluissa on käytössä luokkatasoiset hyvinvointisuunnitelmat ja erilaisia tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamista tukevia toimintamalleja.</p> <p>Oppilaiden poissaoloja seurataan yhteisen, 1.8.2023 käyttöön otetun mallin mukaisesti.</p> <p>Huoltajakyselyssä 2023 87,3 % huoltajista ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia.</p> <p>Oppilaskyselyssä 2023 1.-3.luokkalaisista 78,6 % koki, että koulussa on mukavaa aina tai useimmiten.</p>	<p>Oppilaiden poissaolot vähenevät.</p> <p>Huoltajakyselyssä 2024 kasvaa niiden huoltajien %-osuus, jotka ovat sitä mieltä, että koulu tukee lapsensa hyvinvointia.</p> <p>Oppilaskyselyssä 2024 kasvaa niiden oppilaiden %-osuus, jotka kokevat koulun mukavaksi ja luokan ilmapiirin turvalliseksi</p>	Opetusjohtaja

		Oppilaskyselyssä 2023 4.-9.luokkalaisista 73 % koki luokan ilmapiirin turvalliseksi.		
		Move! mittauksen tulokset (2022): Fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos 5. lk, 26,9 %, 8. lk. 30,2 % oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla	Move! mittauksen tulokset 2023: matalan fyysisen toimintakyvyn omaavien oppilaiden prosentuaalinen osuus vähenee.	Opetusjohtaja
2. Investoimme tulevaisuuteen: Investoimme oppimisen ja hyvinvoinnin kautta tulevaisuuteen.		Henkilöstökysely 2022: ”minulla on hyvät voimavarat kohdata muutoksia ja uusia haasteita työssäni” - suomenkielisen opetuksen henkilökunnasta 68,5 % on samaa mieltä. (59,8 % vuonna 2021)	Henkilöstökysely 2023: ”minulla on hyvät voimavarat kohdata muutoksia ja uusia haasteita työssäni” – samaa mieltä valinneiden %-osuus kasvaa.	Opetusjohtaja
3. Panostamme asukkaisiin ja hyvinvointiin: Vähennämme kuntalaisten välistä eriarvoisuutta ottamalla huomioon eri väestöryhmien tarpeet palveluiden ja toiminnan suunnittelussa. Vahvistamme sosiaalista kestävyttä toimivan kotoutumisen kautta.	2. Tasapainotamme taloutta	Suomen- ja ruotsinkieliset oppilaskohtaiset kustannukset eivät ole yhdenmukaisia.	Otetaan käyttöön uusi tuntijako 1.8.2024. Kehitetään edelleen oppilaskohtaista resursointimallia.	Sivistysjohtaja

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2022	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Perusopetus					
Oppilasmäärä	4 117	4 059	4 037	3 895	3 776
Bruttokustannukset euroa / oppilas	9 647	9 982	10 642	11 140	11 606
Ulkoiset bruttokustannukset euroa / oppilas	5 934	6 179	7 024	7 352	7 660
Lukiokoulutus					
Oppilasmäärä	595	595	595	595	595
Bruttokustannukset euroa / oppilas	6 975	7 162	7 287	7 360	7 433
Ulkoiset bruttokustannukset euroa / oppilas	4 958	5 216	5 589	5 645	5 702
Koulukuljetus					
Kuljetusetuuden piirissä olevat oppilaat	-*	-*	592	582	575
Kustannukset euroa / oppilas	-*	-*	2 428	2 495	2 550